

FAGRAPPORT

Oktober 2011

Kønsfordeling blandt edderfugle i Danmark 2011

DANMARKS
JÆGERFORBUND

Kolofon

Forfatter:	Claus Lind Christensen
Foto:	Claus Lind Christensen
Udgivelsesår:	2011
Redaktion:	Afdelingschef Niels Søndergaard, Uddannelses- og rådgivningsafdelingen
Faglig kommentering:	Forskningschef Carsten Riis Olesen og Strandjagtkonsulent Niels Henrik Simonsen Uddannelses- og rådgivningsafdelingen
Udgiver:	Danmarks Jægerforbund Højnæsvej 56 2610 Rødovre Tlf.: 8888 7500 E-mail: post@jaegerne.dk

Indhold

Indledning.....	4
Konklusion	5
Metode	6
Områdeoversigt.....	7
Resultater	8
Nord kontra syd.....	9
Resultater fra vingeindsamlingen.....	10
Referencer	11

Indledning

Som en del af ”Projekt edderfugl” er der i marts 2011 gennemført en optælling af edderfugle med henblik på at få en indikation på kønsfordelingen blandt edderfuglene i vinterhalvåret.

Målet med optællingen er at bidrage til den viden, der er om edderfuglen, således at den fremtidige forvaltning kan ske ud fra den bedst mulige viden.

Selve resultatet giver et billede af den danske vinterbestand, umiddelbart inden edderfuglene begynder at drage mod ynglepladserne i Danmark eller de øvrige lande mod nord og nordøst.

Optællingen er foretaget af frivillige medlemmer af Danmarks Jægerforbund, og der skal lyde en stor tak til alle involverede for indsatsen.

Konklusion

På baggrund af optællingen, der er sammenholdt med resultaterne fra vingeundersøgelserne, kan det klart konstateres, at der er en skæv kønsfordeling af edderfuglene i vinterhalvåret, med en stor overvægt af hanner i bestanden.

Det er normalt med en overvægt af hanner blandt edderfugle, men sammenholder man optællingen med resultaterne fra vingeundersøgelserne, ses det, at fordelingen har ændret sig over de senere år.

Resultatet fra optællingen viser også, at der tilsyneladende er en mindre forskel i kønsfordelingen i henholdsvis Nord- og Syddanmark med en større andel af hanner i det nordlige Danmark. Om dette forhold skyldtes en tilfældighed, eller om det er et billede af edderfuglens situation i Østersøen, er uklart.

Sammenholder man tallene fra undersøgelsen med tallene fra vingeindsamlingerne, har andelen af hanner i jagtudbyttet i de seneste år været en smule højere end andelen af hanner ved undersøgelsen. Dette kan formentlig forklares ved, at mange jægere foretager en selektiv afskydning, hvor de – i overensstemmelse med anbefalinger fra Danmarks Jægerforbund – skyder hanner før hunner (og ungfugle før gamle fugle).

Metode

Optællingen af edderfuglene er primært foregået fra land, men i enkelte tilfælde er der talt fra opankret båd.

Fuglene er talt i dagene 11. marts til 13. marts 2011 indenfor tidsrummet 6.15 til 12.00. Der er ikke nødvendigvis talt i hele tidsrummet, men alle tællinger er foretaget indenfor det nævnte tidsrum.

Antallet af hanner og hunner er talt på de enkelte lokaliteter, og det er forsøgt at tælle alle de edderfugle, der enten opholdt sig i området, eller som trak forbi.

Områdeoversigt

Figur 1. Lokalteter hvorfra der er optalt edderfugle

Resultater

Lokalitet	Dato	Optæller	Han		Hun	
Læsø	11.3.2011	Klaus Madsen	864	67 %	419	33 %
Frederikshavn	13.3.2011	Zacharias Jacobsen	103	50 %	105	50 %
Lystrup Strand	12.3.2011	Bent Rasmussen	148	61 %	93	39 %
Tunø	13.3.2011	Susanne Madsen	325	41 %	450	59 %
Horsens Fjord	12.3.2011	John Friborg	343	53 %	305	47 %
As Hoved	13.3.2011	Torben S. Jensen	245	73 %	88	27 %
Trelde Næs	13.3.2011	Claus Lind Christensen	249	60 %	102	40 %
Ho Bugt	11.3.2011	Claus Smedegaard	41	60 %	27	40 %
Lillebælt	13.3.2011	Finn Eliassen	732	83 %	154	17 %
Als østsiden	13.3.2011	Per Hansen	1425	65 %	746	35 %
Kegnæs	13.3.2011	Christian Fogt	229	54 %	197	46 %
Avenakø	13.3.2011	Thomas Andersen	872	68 %	406	32 %
Enebærodde	12.3.2011	Rasmus Jensen	1291	70 %	559	30 %
Helnæs fyr	11.3.2011	Jesper Dahl Rasmussen	1392	71 %	576	29 %
Kerteminde	12.3.2011	Jacob Hansen	200	62 %	122	38 %
Åsø Strand	12.3.2011	Flemming L. Sørensen	401	56 %	313	44 %
Emmerbølle Strand	12.3.2011	Flemming L. Sørensen	320	50 %	320	50 %
Botofte	13.3.2011	Flemming L. Sørensen	36	55 %	30	45 %
Spodsbjerg	13.3.2011	Flemming L. Sørensen	40	53 %	36	47 %
Longelse	13.3.2011	Flemming L. Sørensen	113	72 %	46	28 %
Fuglsbølle	13.3.2011	Flemming L. Sørensen	124	63 %	73	27 %
Strib	13.3.2011	Flemming L. Sørensen	813	71 %	327	29 %
Isefjord munding	11.3.2011	Leif Helstrup	68	62 %	41	38 %
Isefjord munding	12.3.2011	Flemming Nielsen	1097	52 %	1030	48 %
			11471	64 %	6565	36 %

Nord kontra syd

Da de problemer, der ses i edderfuglebestanden, tilsyneladende især vedrører Østersøbestanden, er optællingerne adskilt i to grupper én nord for og én syd for Sjælland og Fyn. De to områder afgrænses af Lillebæltsbroen, Storebæltsbroen og Øresundsbroen.

Årsagen til denne opdeling er, at en stor del af Østersøbestanden i vintermånederne opholder sig i det sydlige Danmark, mens vores egne fugle, sammen med sydnorske fugle, i højere grad opholder sig i Kattegat. Det er derfor interessant, om der er forskel på kønssammensætningen i disse to områder.

Område	Han		Hun		Total
Nord	5546	61 %	3519	39 %	9065
Syd	5925	66 %	3046	34 %	8971

Da der ikke er optalt i det sydlige Storebælt eller syd for Lolland og Falster, er tallene behæftet med en vis usikkerhed. Tallene tyder dog på, at der er en lille forskel i kønsfordelingen blandt edderfuglene, således at overvægten af hanner er en smule større i syd end i nord.

Resultater fra vingeindsamlingen

Siden 1982 er der indsamlet vinger fra nedlagte edderfugle i Danmark, og disse undersøgelser kan medvirke til at give et billede af udviklingen i kønsfordelingen blandt edderfuglene.

Nedenstående resultater fra vingeundersøgelsen er korrigeret for skiftende jagttider (medtager kun fugle nedlagt i perioden 1. okt. til 15. januar), men tallene kan være påvirket af, at der blandt mange jægere udøves en vis form for selektiv afskydning, således at der primært nedlægges hanner før hunner.

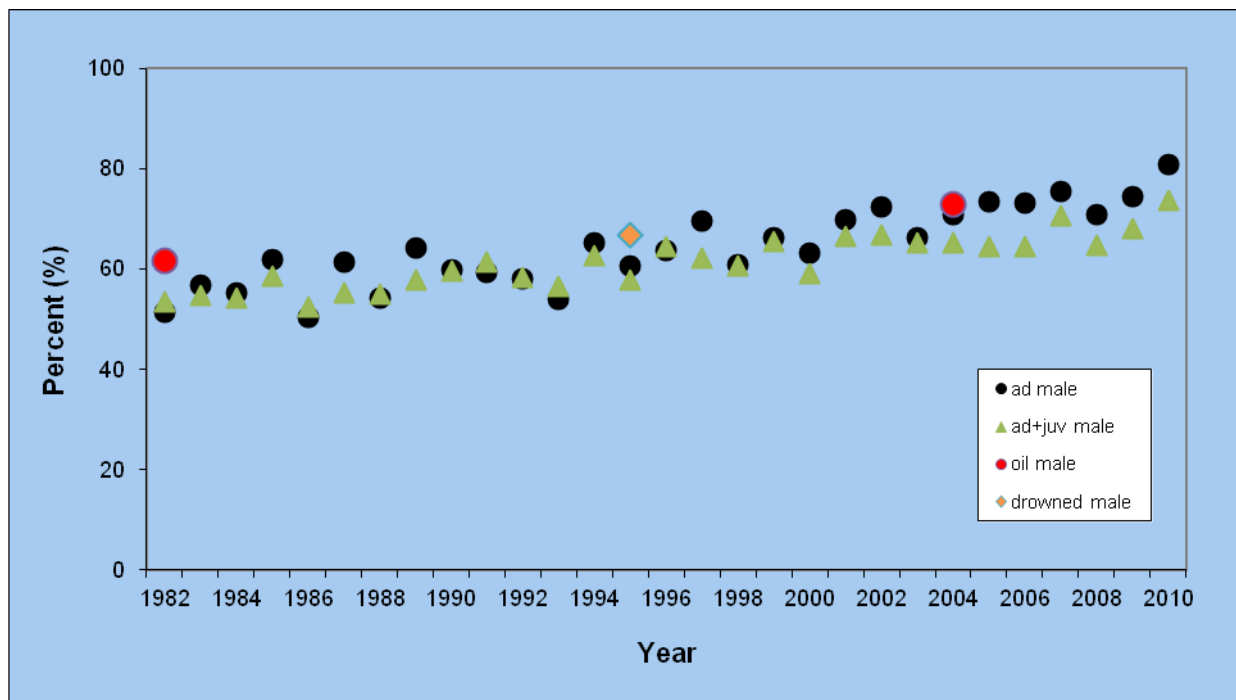

Fig 2: Andel af gamle hanner blandt gamle fugle (●), andel af gamle plus unge hanner i det totale udbytte (▲), samt andelen af gamle hanner blandt gamle fugle indsamlet ved oliekatastrofer og fundet druknet i garn. Resultater fra vingeundersøgelserne. Kilde AU National center for miljø og energi

Som det fremgår af figur 2, har forholdet mellem hanner og hunner i jagtudbyttet ændret sig i undersøgelsesperioden, således at er andelen af hanner i udbyttet gennem hele perioden har været stigende.

Referencer

Christensen, Thomas Kjær: Vingeundersøgelser, AU National center for miljø og energi